

Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet

Postboks 8036 DEP

0030 OSLO

530,00
21/12-09
Saknr: 200902447 - 041

Oslo, fredag, 11.

desember 2009

Vår ref.: 847 / HA

Må alltid oppgis.

HØRING – ET HELHETLIG DISKRIMINERINGSVERN

Juss-Buss viser til høringsbrev av 26.06.09 angående ”et helhetlig diskrimineringsvern”. Vi stiller oss positive til arbeidet med et helhetlig diskrimineringsvern og en egen diskrimineringslov, og takker for tillitten som høringsinstans.

Innledning

Juss-Buss er en frivillig retthjelpsorganisasjon drevet av studenter ved det juridiske fakultet på Universitet i Oslo. Ett av rettsområdene vi arbeider med er fengselsrett og straffegjennomføring. Juss-Buss’ fengselsgruppe har 50 saksmottak i fengsel hvert år og tar årlig imot rundt 350 henvendelser om fengselsrett og straffegjennomføring, noe som gjør oss til den største aktøren i Norge på området. Gjennom vår praksis har vi opparbeidet oss bred erfaring angående straffedømtes behov for et diskrimineringsvern, samt en etterlevelse av vernet.

Fengselsgruppas bemerkninger

NOU 2009: 14, kapittel 13.5 – Spørsmålet om nye grunnlag

Diskrimineringslovutvalget foreslår at forskjellsbehandling som er knyttet til fordommer og oppfatninger om straffedømtes menneskeverd bør omfattes av diskrimineringslovgivningen. Juss-Buss stiller seg svært positivt til dette.

Utvalget har også tatt stilling til om lista over diskrimineringsgrunnlag i loven skal utvides, slik at straffedømte får direkte vern etter loven. Det anføres at gjeldende diskrimineringsgrunnlag bør videreføres slik de fortolkes i dag, og at det ikke er behov for å legge straffedømte til lista. Juss-Buss slutter seg til dette standpunktet. Videre mener utvalgets flertall at lovens liste over diskrimineringsgrunnlag bør suppleres med sekkekategori ”andre liknende vesentlige forhold ved en person”. I likhet med utvalget mener Juss-Buss at det er av denne bestemmelsen straffedømte vil kunne utlede sitt diskrimineringsvern.

Straffedømtes diskrimineringsvern vil altså ikke framgå direkte fra loven, men måtte tolkes innunder ”andre liknende vesentlige forhold ved en person”. For å klarlegge og sikre straffedømtes diskrimineringsvern, mener Juss-Buss derfor at det må gå klart fram fra den nye diskrimineringslovens forarbeider når det å være straffedømt kan være et vesentlig forhold ved en person, og når en straffedom etter omstendighetene vil kunne påberopes under sekkekategori som diskriminering.

At straffedømte eksplisitt nevnes i lovforarbeidene er nødvendig for at de i praksis skal gis det diskrimineringsvern utvalget ifølge kapittel 13.5.6 mener at de skal gis. Som gruppe er de utsatt i og

med at de lett kan bli forhånds dømt og stigmatisert. Det er derfor et klart behov for å gi dem et reelt diskrimineringsvern, slik at de lettere kan hevde sine rettigheter overfor forvaltningen og private.

Under soning vil et utydelig regelverk kunne medføre uheldig praksis i fengslene. Juss-Buss opplever at straffedømte diskrimineres særlig i tilknytning til retten til helsehjelp. Typiske tilfeller er at de ikke får tilgang til psykologtjenester, at de ikke får gjennomført operasjoner eller at de ikke får nødvendige medisiner, i egenskap av å være fengselsinnsatt. Innsatte med lidelser som trenger kontinuerlig behandling eller pleie får heller ofte ikke den helsehjelpen de i utgangspunktet har rett til, fordi de soner en straffedom.

Etter endt soning ser vi at det særlig er ved jobb- og boligsøking straffedømte har behov for et klart diskrimineringsvern. De opplever ofte at de ikke får jobber fordi de har status som straffedømt, selv om dommen er sonet ferdig og de er kvalifiserte for stillingen. Juss-Buss opplever også at straffedømte kan ha store problemer med å få leid bolig, siden mange utleiere kvier seg for å leie ut til tidligere straffedømte.

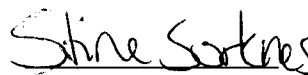
Videre påpekes det at fokus på straffedømtes diskrimineringsvern i lovforarbeidene vil kunne føre til en positiv holdningsendring når det gjelder disse status og menneskeverd, samt at det vil kunne føre til økt bevissthet blant rettsanvendere i alle offentlige instanser. Vernet vil komme straffedømte til gode på arenaer som ikke har noe med selve straffedommen å gjøre, men der diskriminering vil kunne forekomme som følge av dommen. Dette er viktig, i og med at likeverd og likebehandling er noen av forutsetningene for å forhindre tilbakefall til ny kriminalitet etter endt soning.

Juss-Buss mener at straffedømte bør behandles på lik linje med andre, og at de etter endt soning har gjort opp for sitt straffbare forhold. Forskjellsbehandling av disse på grunn av straffedommen er derfor som utgangspunkt ikke "saklig", jf utvalgets forslag til ny diskrimineringslov § 5 første ledd. Vi erkjenner imidlertid at det på visse områder kan foretas en lovpålagt forskjellsbehandling. Det er i så fall denne som må kunne kalles "saklig", jf lovens § 5 første ledd.

Med vennlig hilsen,
for Juss-Buss, ved fengselsgruppa,

Erlend Liaklev Andersen

Harald Ankerstad

Stine Sorknes

Ida G. Rognlien

Stine Gahre